MONITOR

Na Rok Pański 1782.

Num: LXXXVIII.

Dnia 30. Października

Poki iesteś szczęśliwym wielu z sobą liczysz
Jak się potkniesz sam tylko ubostwo dziedziczysz,

Mości Panie MONITOR.

CHoć wielem kart pogluzował, iednak z Apelosem zawołać muszę: ręko z tablicy iezliś w szedł

na ſłupiec doſtoienstw, wiedz że tylko w iedne zakonczyſtość konczo ſię i naymnieyſze chwania ſię i zatoczenie, wielkiego przypadku bywa przyczyną. Iezli WmPanu ſię trafi iż ſam ſię na rządzie doſtoienſtw zagubiſz, wroć ſię znowu do pierwſzego ſtanu a wnet przez używanie tychże ſamych ſrodkow, do pierwſzego przywrociſz ſtanu. Niedopuſzczay a żeby WMci Panią iakie nieſzczęście; a żaden ſmutek obciążać WMci Pana nie będzie: zacna myśl z ſczęściem niechay ſię odmieni. Niemaſz albowiem żadnego takiego przypadku, ktoryby zupełnie WMci Pana z nadzei miał ogołocić, ani żadnego tak niedościgłego, ktorego by boiaźn do ſiądz niemogła.

Wnay-

Wnaygorszym nieszczęściu spodziewaj się, a wnaylepszym powodzeniu boy się nieszczęścia, lecz wewszystkim bądz WMość Pan przezornym, ponieważ człowiek iest machina do zegarka podobna, na ktory codzien zazierać i na ciągać potrzeba.

Tak przyzwoi nayzacnieyszym Mężom okrutnym przypadkom zakładać się, iako niemowlętom nad takiemi płakać. Choć wszystko WMść Pan utracisz, iednak umysł możesz w ustawiczney zachować czerstwośći, ta iest ostatnia ucieczka i naypotrzebnieysza obrona, gdzie ow ktory w potyczce iest zwyciężony, zawsze się może udawac, i ztamtąd bydz wy-

pędzony niemoże, chiba że ſam właſnym ieſt zdraycą.

Właściwość ieſt wielkiego umyſłu zawſze ſię ſpodziewać, przeciwne rzeczy z większą chwałą bywaią znoſzone, bo to ieſt pocieſzenie cnot nieſzczęśliwych i duſz niewinnych. Gdy ow umyſłu bohatyrſkiego Delſin Francuſki czyli Kroleſtwa Dziedzic, ktory potym Karolem VII. nazywał ſię, ſłyſzał, w Paryżu iż za wolą Krula Francuſkiego i Angielſkiego, owego Oyca, tego zaś nieprzyiaciela, iż on niby niegodny i nieſpoſobny do oſiążenia Krolewſkiey Korony był ogłoſzony, bez boiazni rzecze wyzywam, a gdy go ſpytano kogo by wyzywał? dobyw-

bywſzy pałaſza odpowiedział: mo-
ię myśl waleczną wyzywam i tego pałaſza kończatośći naywiękſzey, i wrzeczy ſamey potym iego zacne dzieła zgadzały ſię zeſłowy, Omyśli prawdziwa Bohatyrſka ktorego ani utrata Korony niemieſza ni też zwątla.

Nie lękliwego imuie ſię zguba. Cierpieć ieſt do wyſokich rzeczy droga, i wielkie nieſzczęście do panowania prowadzi, iezli z przeciwnośći mężną cierpliwością z wycięſtwo od nośić umiemy. Nieſzczęśliwe przypadki z początku ſą cięſzkie; lecz ieśli inny niepomaga ſrzodek tylko cierpliwość, z wyczay ie uczyni letkiemi, a potrzeba doda umyſłu.

Eu

Eumenes wielkiego był pomiaru, ktorego umyſłu nigdy nieumnieyſzyła przeciwność, a tym bardziey nie zniewoliła. Przez ieden Mieſiądz WMść Pan w Skole przeciwności więcy ſię nauczyſz, niż w Aryſtotelesa ſorowey wiadomośći grontach, przez całe ſiedm lat, bo nigdy żaden człowiek przypadkow ludzkich dobrze ſądzić niemoże, poki ſzczęścia przypadkow i ſkutkow nie poczuie.

Mnie w prawdzie z łaſkawośći Boſkiey nic niemieſza lub wzruſza, ani namieiętnośći mię nietrapią: nic nienawidze oprocz ſamey nienawiśći: i naybardziey troſkam ſię z niedoſtatku rzeczy iakiey, iż iey

nie

niemam, iako iz nieieſtem Krolem Perſkim lub iedno władzcą Tureckim. Ten ſam ieſt ſzczęśliwy ktory miec może co chce: i to ſam oſobie wyznaię iż nic nie chcę tylko co mieć mogę. Z miłego do wcipu Traxala ſię cieſze, i w łaſnych myślach, tak ſię bogatym uczynić moge iak ſą Indyie. Ja mam krotkie ſpoyrzenie, i wſzyſtko co odziedzicam w świecie, godność i doſtatki, ktorych żądaią 'nni, ſam w ſobie mam i zazywam ich: zdrowie ieſt kraiem miemym mego życia, tam mam okrąg rozumu gdzie wſzyſtko ieſt i według mey myśli wſzyſtko ſię ruſza i obraca. Choć Gwiazdy ſą zacne i kſztałtowne iſtośći, iednak ia ſię nanic iak na mało zapatruie rzeczy, bo ſą tylko po-

powierzchownego nieba przykſztał ceniem, po ktorych ia ſam w krutce daptać będę.

Często wielkomyślnie wznoſze ducha mego aby oſądził iż mi zewſząd ieſt niebo wyſokie, myślą cały okrąg ziemſki poiąć mogę, oktory ſynowie ludzcy krew przelewaią. Nic bardziey nie ſzacuie nad duſze moie po Bogu wſzechmogącym, od ktorego pochodzi: nigdy iey nieſkazam ową ziemią lub kruſcem, ktorego łakomie ſzukaią bo moia duſza przeto czegoś więkſzego domaga ſię, pokazuiąc iż żadna rzecz omamaiaca, zupełnie naſycić i uſzczęśliwić może.

Reſzta w naſtępuiącym Monitorze.